

**Վիճակագրական արտադրանք – Ընդհանուր կառավարության
եռամսյակային և տարեկան ֆինանսական հաշիվներ/ Ընդհանուր
կառավարության տարեկան ֆինանսական հաշիվներ (տարեկան), Ընդհանուր
կառավարության եռամսյակային ֆինանսական հաշիվներ (եռամսյակային)**

Գործընթացներ	Ենթագործընթացներ	Ենթագործընթացի նկարագրություն
<i>Կարիքների ձևակերպում</i>		
	1.1 Կարիքների բացահայտում	Վիճակագրական տեղեկատվության հիմնական օգտագործողներն են՝ պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինները, հասարակական, գիտակրթական, ֆինանսական կազմակերպությունները, գործարար համայնքը, զանգվածային լրատվամիջոցները, միջազգային կազմակերպությունները և այլն: Ցուցանիշները թույլ են տալիս վերլուծել և գնահատել երկրի հարկաբյուջետային քաղաքականությունը, ներքին և արտաքին պարտքերի ցուցանիշները, ինչպես նաև պետական և համայնքների բյուջեների երաշխիքները և սպասարկման ցուցանիշները:
	1.2 Խորհրդակցում և կարիքների հաստատում	Քանի որ տեղեկատվության աղբյուրը համարվում է ՀՀ ֆինանսների նախարարությունը՝ որպես վարչական ռեգիստր, տեղեկատվության տրամադրման հետ կապված պարզաբանումներ, խորհրդակցություններ և աշխատանքային քննարկումներ իրականացվում են ՀՀ ֆինանսների նախարարության համապատասխան բաժինների աշխատակիցների հետ:
	1.3 Արտադրանքի նպատակների սահմանում	Միասնական և համակարգված ձևով օգտագործողներին տրամադրել վիճակագրական տեղեկատվություն համախմբված բյուջեի վերաբերյալ եռամսյակային և տարեկան կտրվածքով:
	1.4 Հասկացությունների որոշում	Ընդհանուր կառավարության /պետական կառավարման/ հատվածն ընդգրկում է այն միավորները, որոնց առաջնային նպատակն է կառավարության /պետական կառավարման մարմինների/ գործառույթների իրականացումը: Համախմբումը այն մեթոդն է, որի ժամանակ մի խումբ միավորների տվյալները ներկայացվում են համախմբված տեսքով: Համախմբման ժամանակ վերանում են այն բոլոր գործառնությունները և պարտապան-պարտատեր հարաբերությունները, որ գոյություն ունեն համախմբվող միավորների միջև: Այլ կերպ ասած՝ մեկ միավորի գործառնությունը միացվում է երկրորդ միավորի գրանցած միևնույն գործառնության հետ, և երկու գործառնություններն էլ վերացվում են: Նմանապես, վերացվում են նաև համախմբված միավորների միջև տեղի ունեցած ապրանքների և ծառայությունների առուվաճառքի գործառնությունները: Հաշվետվությունը ներկայացնում է եկամտի, ծախսերի, ոչ- ֆինանսական ակտիվների զուտ ձեռք բերման, ֆինանսական ակտիվների զուտ ձեռք բերման և պարտավորությունների զուտ ստանձման գործարքներ: Պետական և համայնքի բյուջեները պետությանը և տեղական ինքնակառավարման մարմիններին ՀՀ Սահմանադրությամբ և օրենքներով վերապահված լիազորությունների իրականացման համար անհրաժեշտ դրամական միջոցների

		<p>ձևավորման և ծախսման որոշակի ժամանակահատվածի ֆինանսական ծրագրերն են:</p> <p>Բյուջետային եկամուտներն անվերադարձ կարգով օրենսդրությանը համապատասխան պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների դրամական միջոցներն են:</p> <p>Բյուջետային ծախսերը պետության և տեղական ինքնակառավարման մարմինների խնդիրների և գործառույթների ֆինանսական ապահովմանն ուղղված դրամական միջոցներն են:</p>
	1.5 Տվյալների առկայության ստուգում	<p>Տվյալները հավաքվում են «Պաշտոնական վիճակագրության մասին» օրենքի և «Հ նգամյա վիճակագրական ծրագրի մասին» որոշման հիման վրա: Տեղեկատվության աղբյուր է հանդիսանում որպես վարչական ռեգիստր համարվող ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից Արմատատ տրամադրվող տեղեկանքները պետական և համայնքների բյուջեների վերաբերյալ:</p>
	1.6 Բիզնես մոդելի նախապատրաստում	<p>Արմատատի ֆինանսների վիճակագրության բաժնի կողմից իրականացվում է ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից տրամադրվող ներքին և արտաքին պարտքերի վերաբերյալ ցուցանիշների շարքերի նախապատրաստական և կազմման աշխատանքներ:</p>
<i>Նախագծում</i>		
	2.1 Արդյունքների նախագծում	<p>Տվյալները հավաքվում են «Պաշտոնական վիճակագրության մասին» օրենքի և «Հնգամյա վիճակագրական ծրագրի» հիման վրա, ինչպես նաև ՀՀ վիճակագրության պետական խորհրդի 2016թ. հունիսի 20-ի «Վիճակագրական տվյալների հավաքման կարգը հաստատելու մասին» թիվ 05-Ն և «Տարեկան վիճակագրական ծրագիրը հաստատելու մասին» որոշումների հիման վրա:</p>
	2.2 Փոփոխականների նկարագրությունների նախագծում	
	2.3 Տվյալների հավաքման նախագծում	<p>Ընդհանուր կառավարության եռամսյակային և տարեկան ֆինանսական հաշիվների հավաքումն իրականացվում է ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից ներկայացվող պետական և համայնքների բյուջեների վերաբերյալ տեղեկանքներով:</p> <p>Այն ընդգրկում է հետևյալ ցուցանիշները.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ՀՀ պետական բյուջեի փաստացի կատարումը, • ՀՀ համայնքների բյուջեների փաստացի կատարումը
	2.4 Գլխավոր համակցության և ընտրանքի նախագծում	
	2.5 Մշակման և վերլուծության նախագծում	<p>ՀՀ պետական և համայնքների բյուջեների փաստացի կատարման տեղեկանքները մշակվում են Արմատատի ֆինանսների վիճակագրության բաժնի կողմից՝ ըստ որի մշակվում է անհրաժեշտ ցուցանիշների շարքերը և դրանց դասակարգումը: Այդ տեղեկատվության հիման վրա Արմատատի կողմից կատարվում է դրանց համախմբումը, ցուցանիշների շարքերի կազմումը, նախորդ ժամանակշրջանների նկատմամբ տեմպերի հաշվարկը:</p>
	2.6 Արտադրության համակարգերի և գործընթացի նախագծում	

<i>Կառուցում</i>		
	3.1 Հավաքման գործիքի կառուցում	ՀՀ Ֆինանսների նախարարության կողմից ներկայացված պետական և համայնքների բյուջեների վերաբերյալ տարեկան և եռամսյակային տեղեկանքների համար առկա են ինչպես թղթային, այնպես էլ էլեկտրոնային միջոցներ, որի հիման վրա իրականացվում է անհրաժեշտ տվյալների մշակման, կազմման և կառուցման աշխատանքներ:
	3.2 Գործընթացի բաղադրիչների կառուցում կամ ամրապնդում	
	3.3 Տարածման բաղադրիչների կառուցում կամ ամրապնդում	Տեղեկատվության տարածման համար առկա են ինչպես թղթային, այնպես էլ էլեկտրոնային տարբերակներով տեղեկատվության հրապարակման հնարավորություններ՝ տարեկան և եռամսյակային պարբերականությամբ՝ համաձայն տարեկան վիճակագրական ծրագրի:
	3.4 Գործընթացների կարգավորում	Վիճակագրական արտադրանքի ստացումն իրականացվում է իրար հաջորդող հետևյալ փուլերով՝ 1. տեղեկատվության հավաքում, 2. ստուգումներ և ճշգրտումներ, 3. տեղեկատվության մուտքագրման և մշակման աշխատանքներ (Microsoft Office Word և Excel ծրագրային փաթեթ), 4. ստացված ամփոփ տեղեկատվության համեմատում համապատասխան դինամիկ շարքերի հետ, 5. տեղեկատվության տարածում ինչպես թղթային, այնպես էլ էլեկտրոնային եղանակով՝ տարբերքներում, տեղեկատվական զեկույցներում, վիճակագրական ժողովածուներում, ինչպես նաև տեղեկատվության պաշտոնական հայցման դեպքում պաշտոնական պատասխան գրությունների միջոցով:
	3.5 Արտադրության համակարգի փորձարկում	Համախմբված բյուջեի մասին տրամադրված ցուցանիշները պարբերաբար ենթարկվում են համապատասխան փոփոխությունների՝ ելնելով մեթոդական փոփոխություններից և վերանայումներից:
	3.6 Վիճակագրական բիզնես գործընթացի փորձարկում	
	3.7 Արտադրության համակարգի վերջնականացում	Իրականացվում են ցուցանիշների լրացման և համախմբման վերաբերյալ մեթոդաբանական պարզաբանումների կազմում և տրամադրում վիճակագրական տեղեկատվություն տրամադրողներին (ռեսպոնդենտներին): Ամփոփվում են տեղեկատվություն ներկայացնողների հետ ցուցանիշների վերաբերյալ աշխատանքային քննարկումների արդյունքում ձեռք բերված համաձայնությունները:
<i>Հավաքում</i>		
	4.1 Գլխավոր համակցության և ընտրանքի ձևավորում	
	4.2 Հավաքման կազմակերպում	Քանի որ վիճակագրական տեղեկատվության աղբյուրը որպես վարչական ռեգիստր համարվում ՀՀ Ֆինանսների նախարարությունը, հետևաբար Արմատատի կողմից իրականացվում է պետական և համայնքների բյուջեների վերաբերյալ անհրաժեշտ ցուցանիշների ներկայացման հայտ

		պահանջ: Հավաքման կազմակերպման համար իրականացվում են տվյալների ներկայացման մեթոդական պարզաբանումներ, քննարկումներ և դրանց հրապարակման համար անհրաժեշտ ցուցանիշների շարքերի կազմման և հավաքման աշխատանքներ:
	4.3 Հավաքման իրականացում	Վիճակագրական տեղեկատվության հավաքումն իրականացվում է Արմատատի ֆինանսների վիճակագրության բաժնի կողմից փոստի և էլեկտրոնային համակարգի միջոցներով՝ համաձայն 20.06.2016թ. ՀՀ ՎՊԽ «Վիճակագրական տվյալների հավաքման կարգը հաստատելու մասին» թիվ 05-Ն որոշման:
	4.4 Հավաքման վերջնականացում	Հավաքված պետական և համայնքների բյուջեների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ստուգաճշտման ենթարկվելուց հետո մուտքագրվում է էլեկտրոնային միջավայր: Տեղեկատվության մուտքագրումն իրականացվում է Microsoft Office Word և Excel ծրագրային փաթեթներով:
<i>Մշակում</i>		
	5.1 Տվյալների ինտեգրում	Իրականացվում է ՀՀ ֆինանսների նախարարությանից ստացվող համապատասխան տեղեկատվության միավորում մեկ միասնական տվյալների բազայում, որի արդյունքում բացառվում են կրկնությունները:
	5.2 Դասակարգում և կողավորում	Կառավարության ֆինանսական հաշիվների տարեկան և եռամսյակային տեղեկանքները մշակվում և դասակարգվում են հետևյալ կերպ. ՀՀ ընդհանուր կառավարության եկամուտներ, ՀՀ ընդհանուր կառավարության ծախսեր, ՀՀ ընդհանուր կառավարության պակասուրդ/հավելուրդ, ՀՀ ընդհանուր կառավարության պակասուրդի/հավելուրդի ֆինանսավորման աղբյուրներ:
	5.3 Վերանայում և հաստատում	Իրականացվում են ներկայացված տեղեկատվության ստուգաճշտումներ: Տարեկան և եռամսյակային տվյալները վերանայվում և ճշգրտվում են հաջորդ ամսում կամ եռամսյակում ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից ներկայացվող տեղեկանքների հիման վրա:
	5.4 Խմբագրում և իմպուտացիա	Իրականացվում են բացակայող ցուցանիշների համալրումներ ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից ներկայացվող տեղեկանքի հիման վրա: Համալրված տեղեկատվությունը հաջորդող ժամանակահատվածում տվյալների առկայության պարագայում ենթակա են ճշգրտման:
	5.5 Նոր փոփոխականների և միավորների ձևավորում	Գնահատումներ և լրահաշվարկներ այլ ցուցանիշների հաշվարկման համար առկա չեն:
	5.6 Կշիռների հաշվարկում	
	5.7 Ագրեգատների հաշվարկում	Մուտքագրված տեղեկատվության հիման վրա իրականացվում է ամփոփ տվյալների ստացում ըստ առանձին վիճակագրական ցուցանիշների՝ նախապես մշակված համակարգչային ծրագրի միջոցով:
	5.8 Տվյալների ֆայլերի վերջնականացում	Հաճախ, ելնելով օպերատիվ վիճակագրական տվյալների ստացման անհրաժեշտությունից, նախնական տեղեկատվության հիման վրա կատարվում է նախնական ցուցանիշների հաշվարկ, որոնք հետագայում ենթակա են ճշգրտման:
<i>Վերլուծություն</i>		
		Ստացված պետական և համայնքների բյուջեների տեղեկանքի

	6.1 Նախնական արդյունքների նախապատրաստում	հիման վրա իրականացվում է վիճակագրական ցուցանիշների խմբավորումներ, ինչպես նաև դինամիկ շարքերի կառուցում ամփոփ տեղեկատվության ներկայացման, և ցուցանիշների դինամիկ շարքերի կառուցման համար:
	6.2 Արդյունքների վավերացում	Ցուցանիշների ստացման ողջ ընթացքում խստորեն պահպանվում են դրանց ստացման մեթոդաբանական պահանջները՝ համաձայն նախապես սահմանված դասակարգումների և մեթոդաբանական ուղեցույցների:
	6.3 Արդյունքների մեկնաբանում և բացատրում	Ամփոփ ցուցանիշների ստացումից հետո իրականացվում է դրանց տրամաբանական ստուգումներ՝ անճշտությունները բացահայտելու համար:
	6.4 Բացահայտման հսկողության կիրառում	Խստորեն պահպանվում են ինչպես հրապարակման ենթակա, այնպես էլ վիճակագրական տեղեկատվության օգտագործողների կողմից հայցվող վիճակագրական ցուցանիշների գաղտնիությունը, այն է դրանց զերծ լինելը անհատական (անվանական) տեղեկություններից, համաձայն «Պաշտոնական վիճակագրության մասին օրենքի» և 2001 թվականի հունիսի 25-ի «Վիճակագրական գաղտնիքի պահպանման կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ ՎՊԽ N 53 որոշման (տես՝ http://www.armstat.am/file/doc/99454478.pdf հղումը):
	6.5 Արդյունքների վերջնականացում	Մինչ ամփոփ տեղեկատվության տարածումը իրականացվում է ամփոփ ցուցանիշների վերլուծություն՝ ըստ դրանց դինամիկ շարքերի:
	<i>Տարածում</i>	
	7.1 Ելքային համակարգերի արդիականացում	Իրականացվում են հրապարակման ենթակա վիճակագրական ցուցանիշների վերաբերյալ համապատասխան աղյուսակների պատրաստում և վերջնական ճշգրտման աշխատանքներ, ինչպես նաև կատարվում է դինամիկ շարքերի արդիականացում: Անհրաժեշտության դեպքում նաև փոփոխություններ և/կամ լրացումներ են կատարվում համապատասխան ցուցանիշի հասկացություններում և մեթոդաբանական պարզաբանումներում:
	7.2 Տարածման արտադրանքների արտադրում	Տարածվող արտադրանքի համար իրականացվում են արտադրական բոլոր քայլերը՝ բացատրական տեքստի, աղյուսակների, գծապատկերների, դիագրամների և այլ նյութերի նախապատրաստում, այդ արտադրանքների խմբագրում և դրանց համապատասխանեցում հրապարակման ստանդարտներին: ՀՀ համախմբած բյուջեի վերաբերյալ տեղեկատվությունը հայերեն, անգլերեն և/կամ ռուսերեն լեզուներով հրապարակվում է ներքոհիշյալ տարեգրքերի և վիճակագրական ժողովածուների միջոցով. 1. Հայաստանի վիճակագրական տարեգիրք 2. Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների վիճակագրություն (տարեկան) ժողովածու, 3. Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը տարեկան տեղեկատվական զեկույց Էլեկտրոնային տարբերակները հասանելի են Արմստատի պաշտոնական կայքում http://armstat.am/am/?nid=45 , http://armstatbank.am/Selection.aspx?rxid=002cc9e9-1bc8-4ae6-aaa3-40c0e377450a&px_db=ArmStatbank&px_type=PX&px_language=hy

		http://armstat.am/am/?nid=82 հղմամբ, իսկ հրապարակումները՝ http://armstat.am/am/?nid=82 հղմամբ:
	7.3 Տարածման արտադրանքների թողարկման կառավարում	Վիճակագրական տեղեկատվության տարածումը կատարվում է համապատասխան Արմստատի հնգամյա և տարեկան վիճակագրական ծրագրերով նախատեսված ժամանակացույցի: Ֆինանսների նախարարության կողմից ներկայացված պետական և համայնքների բյուջեների վերաբերյալ տեղեկանքի փոփոխման կամ ճշգրտումների կատարման դեպքում համապատասխան փոփոխությունների և ճշգրտումների են ենթարկվում նաև Արմստատի կողմից արդեն իսկ հրապարակված ցուցանիշները:
	7.4 Տարածման արտադրանքների խթանում	Տարածման արտադրանքների տրամադրում: Գործիքների օգտագործում օգտագործողների հետ հաղորդակցությունը կառավարելու համար: Կայքի, ֆեյսբուքի և այլ միջոցների օգտագործում:
	7.5 Օգտագործողների աջակցության կառավարում	Վիճակագրական տեղեկատվություն օգտագործողների կողմից չհրապարակվող ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվության պաշտոնական հայցման դեպքում հնարավորության սահմաններում իրականացվում է լրացուցիչ ցուցանիշների տրամադրում նրանց:
<i>Գնահատում</i>		
	8.1 Գնահատման միջոցների հավաքում	Ըստ անհրաժեշտության իրականացվում է պետական և համայնքների բյուջեների և դրանց հիման վրա կազմված ընդհանուր կառավարության ֆինանսական հաշիվների (համախմբված բյուջեի) եռամսյակային ցուցանիշների ամփոփման արդյունքների համեմատում տարեկան ցուցանիշների հետ:
	8.2 Գնահատման իրականացում	Պետական և համայնքների բյուջեների ցուցանիշների որակի կառավարման տեսանկյունից իրականացվում են միևնույն աղբյուրից ստացվող ցուցանիշների համեմատություններ:
	8.3 Գործողությունների ծրագրի համաձայնեցում	Համեմատվող միևնույն ցուցանիշի վերաբերյալ ստացվող տեղեկատվության միջև անհամապատասխանությունների հայտնաբերման դեպքում իրականացվում է դրանց հնարավոր պատճառների բացահայտում, որի հիման վրա իրականացվում են համապատասխան վերջնական ճշգրտման աշխատանքներ: